

بازپژوهی شفاعت از دیدگاه قرآن

مینا شمخی^۱، طیبه فایزی^۲

چکیده

شفاعت یکی از موضوعاتی است که به علت تحقیق نکردن و تأویل نادرست آیات قرآن، باعث گمراهی عده ای شده است. در این مقاله سعی بر آن است که بحث شفاعت مورد تحلیل دقیق قرار گیرد و حقیقت آن روشن شود. نگارنده، نخست شرح لغوی و اصطلاحی شفاعت آمده است. در بخش بعد به بررسی دقیق بحث شفاعت در آخرت، با استفاده از آیات قرآن پرداخته است. سپس شفاعت در دنیا را که به شفاعت تکوینی که همان اسباب و مسببات است و شفاعت حسنه و شفاعت سیئه که به ترتیب، واسطه در امور خیر و واسطه در امور ناصواب است، تقسیم شده اند، بررسی کرده است. در بخش بعدی بحث، شبهات شفاعت را مطرح کرده و در قسمت پایانی، نظرات اندیشمندان مسلمان و عقاید آنها را در مورد شفاعت بازنگری کرده است. حاصل بحث: شفاعت راه تربیتی است که باعث جرات بر گناه نمی شود، و جریان فیض الهی، برای بندگانی است که به خود ستم کرده اند.

کلید واژه ها: خداوند، شفاعت، شفیع، فرشتگان، آیات

مقدمه

هدف ارسال پیامبران الهی از سوی خداوند تربیت و راهنمایی انسانها و سوق دادن آنها به مراحل رشد و کمال و جلوگیری از رسوب و ته نشین شدن روح آدمی است. به دنبال این هدف الهی، پیامبران مامور بودند از راه های مختلفی که پیش رو داشتند، انسان ها را از افتادن در ورطه گناه و پلیدی و به دنبال آن یاس و ناامیدی برهانند. شفاعت یکی از این راه هاست که خداوند در کتابش شرایط آن را بیان نموده است. با کمال تأسف آنچه میان برخی مسلمانان در مورد شفاعت رواج یافته، برداشت نادرستی از این موضوع است. این مفهوم نادرست از مسئله شفاعت می تواند آسیب های جدی به بدنه دین وارد سازد. در این مفهوم ناصحیح: شفاعت برای نجات گناهکار و ظالم در پیشگاه عدل خداوند است. در واکاوی این نظر به این نتیجه می رسیم که اولیاء الهی شفیع عاصیان و ستمگران هستند و شفاعتشان به این معناست که آنها واسطه خواهند شد که ستمگران عذاب نشوند و وارد بهشت گردند و این دلیل بر آن است که اولیای الهی از خداوند مهربان ترند و بر خلاف اراده الهی، نمی خواهند ظالمان و سایر گناهکاران عقوبت شوند. از آنجائیکه اولیای الهی به علت بندگی

^۱- استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز، /m_shamkhi@yahoo.com

^۲- فارغ التحصیل کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث دانشگاه شهید چمران اهواز /tayebeh.fayez@gmail.com